

dengang blev udstedt en foreløbig Finantslov, maa jeg gylve Indsigelse herimod. Det var ikke nogen foreløbig Finantslov, der den Gang blev udstedt, men da det var vanskeligt at kunne faae en midlertidig Bevilling forlænget paa Grund af de Omstændigheder, der indtraaede, skete der en Forlængelse af den midlertidige Bevilling. Der er imidlertid, mine Herrer, en Væsensforskel derimellem; thi hvad er egentlig Begrebet af en foreløbig Lov? Det er en Lov, udstedt under den Forudsætning, at den kan vinde Rigsdagens Samtykke, og den er ikke til i det Dieblit, man ikke kan gaa ud fra en saadan Forudsætning. Den falder derfor ogsaa fuldstændig bort, naar et saadant Samtykke ikke siden bliver givet. Den Gang havde, siger jeg, den daværende Regjering fuld Anledning til at vente, at et saadant Samtykke kunde blive givet, og der var andre Grunde, andre Omstændigheder, som gjorde det ønskeligt og tilraadeligt, at Bevillingen blev forlænget. Jeg skal ikke forsvare dette Skridt, men jeg hævder kun Forskellen mellem det og en foreløbig Finantslov, thi her bliver Spørgsmaalet et ganske andet. Naar det er vitteligt, at en Finantslov er negtet, er der ingen som helst Grund til at forudsætte, at der vil blive givet Samtykke til en foreløbig Finantslov, og forsaavidt dette er sikkert, vil det ogsaa være umuligt at hævde en foreløbig Finantslovs Gyldighed. — For det Foredrag, vi igaar hørte af den ærede Justitsminister, kunne vi forsaavidt have Grund til at takke ham, som jeg opfatter det som en Kommentar til den Erklæring, der paa en mere høitidelig Maade blev afgiven i Regjeringens Navn. Som en saadan har dette Foredrag af Justitsministeren sin Betydning. Stridsspørgsmaalet er derigjennem blevet pointeret netop paa en Maade og i en Form, der giver al Anledning til at opfatte det som Regjeringens Valgprogram ved de forestaaende Valg. Det bliver derigjennem, siger jeg, netop udtrykkelig pointeret, hvorom Striden i det Væsentlige vil komme til at dreie sig; thi Striden om parlamentarisk Regjeringsystem er i og for sig et Navn, en Titel, en Overskrift over de Blade i de følgende Aars Historie, som vil komme til at indeholde Striden om det, jeg kalder Kærnepunktet, og som ogsaa i den ærede Justitsministers Foredrag blev betegnet faaledes, nemlig hvilken Vægt der tilkommer det saakaldte Vælgerfolks Stemme. Jeg lægger ikke stor Vægt paa, at han netop brugte Udtrykket „saakaldte“; thi denne Ytring er falden i en Tone, som han vist ikke ønskede at gjentage, men i og for sig er det dog Pointet, at det er det almindelige Vælgerfolks Stemmes Betydning, der skal afgjøres; det er Parlamentarismen, rigtig fremstillet, hvorom Striden vil komme til at dreie sig. Man kan længe nok paaberaabe sig den Bestemmelse i vor Forfatning, som kjen-der enhver Statsfaktors fulde Medvirkning i Lovgivningsarbejdet, saa tror jeg dog ikke, man skal

kunne negte, at det, naar man netop vil holde sig til Forfatningen alene, som et æret Medlem sidst sagde, er denne, der hjemler det almindelige Vælgerfolks Lyngdepunkt i vor Udvikling. Det er det, vi hævde; vi have intet Andet hævdet, og det er det, vi fremdeles ville komme til at hævde. Dersom det ikke var saa, dersom man paa Grundlovsforandringen af 1866 kunde og vilde bygge noget Andet, end hvad vi efter vor Overbevisning maa finde laa i den gamle Forfatning eller i den Tingenes Tilstand, der blev skabt i 1849, dersom man vilde opbygge nogen væsentlig Forskjellighed, dersom man vilde lægge Lyngdepunktet over i andre Samfundslag, til andre Klasser eller blot udelukkende til en enkelt Klasse, saa er det tydeligt, at der baade er tilstræbt og ved Forfatningsforandringen af 1866 er opnaaet noget Andet og Mere, end man dengang aabent vilde vedgaa. Jeg behøver ikke at minde om, hvilke Udtalelser der dengang lød paa Valgtribunerne rundt omkring i Landet, og som gik ud paa, at det i og for sig kun var en noget skjærpet Kontrol i en eller anden Retning, som man ønskede at faae gennem et mere konservativt Landssting, men at Lyngdepunktet i vor Udvikling, det, hvorom det skulde dreie sig, var bevaret i Grundloven. Har dette ikke været den alvorslige Mening, saa er der kommet politisk Usandhed ind i vor Udvikling, en Usandhed overfor den danske Vælgerbefolkning, som senere eller tidligere vil hævne sig. Den høitævede Justitsminister betegnede Hans Majestæt Kongens Stilling som ikke værende neutral. Dette har ikke kunnet Andet end forandre, ja maasse bedrøve, thi naar han søgte at hentyde til eller søgte at lægge en vis Vægt paa Muligheden af, at det nævnte Ord ikke bliver forstaaet, tror jeg dog, han har taget fejl. Jeg tror vi have forstaaet det Ord „neutral“ som ikke hørende til noget Parti, eller med andre Ord, som staaende udenfor eller over Partierne. Det er den Vægt eller Betydning, vi tillægge Ordet „neutral“, og jeg vilde meget beklage, om vi skulde komme til at give Kongens Stilling i Forfatningslivet nogen anden Betydning end den, at han staar over Partierne. Dette har den allerstørste Vægt, netop naar Partikampen bliver stærkest og voldsomst, da har det saa meget større Vægt, at Kongen staar over Partierne. Jeg har endnu kun en eneste Bemærkning at tilføie. Man indvender imod os, at det er et ubetænksomt, et umotiveret Skridt at negte Behandlingen af Finantsloven, ja, man synes endog at ville lægge sin Hovedindvending, sin Hovedanket derv, at vi ville negte at indlade os paa en Forhandling om den. Jeg ser ikke rettere, end at der derved fremstilles en anden Opfattelse af Forholdet end den, som den Mand virkelig maa have, der har fulgt med Udviklingen indtil nu. Jeg skal slet ikke indlade mig paa nogen Behandling af selve Finantsloven; thi det er jo aabenbart, at hvad enten man tillægger det ene eller det andet Punkt i den